

Plan for forvaltningsrevisjon

HARAM KOMMUNE

April 2013

Plan forvaltningsrevisjon Haram kommune

INNHALD

1.	Innleiing.....	4
1.1	Bakgrunn.....	4
1.2	Lovheimel	4
1.3	«Risiko- og vesentlighetsvurderinger»	4
2.	Overordna analyse Haram kommune	6
2.1	Innleiing	6
2.2	Om Haram kommune.....	7
3.	Tenesteområde.....	9
3.1.1	Innleiing.....	9
3.1.2	Kommuneleiing, stab og interne tenester	10
3.1.3	Skule- og barnehagesektoren.....	12
3.1.4	Pleie og omsorg	14
3.1.5	Tiltakstenester barn og unge.....	15
3.1.6	Helsetenester.....	15
3.1.7	Sosialtenester	16
3.1.8	Kultur, fritid og miljø	17
3.1.9	Byggjesak, eigedom og teknisk drift	18
4.	Prioritering av forvaltningsrevisjons-prosjekt i perioden 2012-2016.....	20
5.	Vidare oppfølging.....	21
5.1	Handsaming	21
5.2	Oppfølging i etterkant	21
5.3	Rullering/oppdateringa av planen	21
6.	VEDLEGG	22

1. INNLEIING

1.1 Bakgrunn

Etter *Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar* skal kontrollutvalet minst ein gong i valperioden utarbeide ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Det er eit krav at planen skal vedtakast av kommunestyret sjølv, men kommunestyret kan delegerere til kontrollutvalet å gjere endringar i planperioden.¹ Kommunestyret kan og pålegge kontrollutvalet å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt utanom prioriteringane i planen.

Ved utarbeiding av Plan for forvaltningsrevisjon skal det ligge føre ei overordna analyse av kommunen sin verksemd basert på «risiko- og vesentlighetsvurderinger».

Den planen kommunestyret no vedtek vil gjelde for inneverande kommunestyreperiode fram til ny plan ligg føre, seinast 31.12.2016.

1.2 Lovheimel

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon er ei lovpålagt oppgåve for kommunen. Forvaltningsrevisjon er heimla både i KommuneLOVA, Forskrift om kontrollutval og Forskrift om revisjon.

Kontrollutvalet skal etter kommuneLOVA § 77 nr. 4 sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon. I dette ligg at kontrollutvalet har ei «bestillar-rolle» i samband med forvaltningsrevisjon. Forskrift om kontrollutval §§ 9-12 gir nærare reglar om gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Her blir m.a. krav om at det skal utarbeidast Plan for forvaltningsrevisjon for kvar kommunestyreperiode slått fast. I tillegg er temaet nemnt i Forskrift om revisjon, der det m.a. og er ein definisjon av kva ein forvaltningsrevisjon er og skal innehalde.²

1.3 «Risiko- og vesentlighetsvurderinger»

Bakgrunnen for forskrifta sitt krav om at planen skal byggje på ei overordna analyse ut frå «risiko- og vesentlighetsvurderinger», er å gi informasjon om eventuelle områder der det er avdekka risiko for vesentlege avvik i høve til dei vedtak, føresetnader og mål som er sett for kommunen. Målsettingar og risikovurderingar heng difor nøye saman. Risikovurderinga vil bestå i å identifisere relevante truslar i forhold til å oppnå målsettingane til kommunen. Risiko betyr altså at det ligg føre ein muligheit for at målsettingar ikkje vert oppfylt. Det skal og takast omsyn til kommunen sin eigen internkontroll, som skal avdekke og motverke risiko.

Risiko kan skuldast både interne og eksterne forhold. Eksempel på eksterne forhold kan vere lovgjeving, endring i kommunens økonomi etc. Interne faktorar kan vere samanbrot i IT-system, endringar i leiinga som påverkar måten enkelte kontrollrutinar

¹ Kontrollutvalet handlar på vegne av kommunestyret, og er berre underlagt dette. Dette skuldast at kontrollutvalet sitt tilsynsansvar omfattar alle kommunale utval unntatt kommunestyret. Det er difor berre kommunestyret som kan fatte vedtak som er bindande for kontrollutvalet.

² Sjå eige vedlegg 1 med utdrag av lovtekster

blir utført på, rekrutteringsproblem, omorganiseringar etc.

Kontrollutvalet gjer si prioritering av aktuelle prosjekt ut frå ei samla «risiko- og vesentlighetsvurdering» sett opp mot overordna analyse, og legg innstilling fram for kommunestyret.

2. OVERORDNA ANALYSE HARAM KOMMUNE

2.1 Innleiing

Siktemålet med overordna analyse er å få fram relevant informasjon om kommunen si verksemd, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på dei ulike sektorar og einingar. Ut frå dette er målet at ein skal kunne prioritere dei beste og mest aktuelle prosjekta.

Målsettinga med overordna analyse er å avdekke avvik eller svakheiter i forvaltninga sett i høve til lover, forskrifter og kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Eit viktig element i analysen er å avdekke stader det kan være risiko for vesentlege avvik i høve til dei vedtak, føresetnader og mål som er sett for verksemda, også når det gjeld produktivitet og økonomi. Analysen skal identifisere hendingar som kan vere ein trussel mot at kommunen når sine mål, ved å avdekke kor det er mest sannsynleg at det kan oppstå avvik, og kor konsekvensane er størst dersom avvik skjer.

Viktige dokument for arbeid med overordna analyse som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon er:

- Økonomiplan
- Kommuneplan
- KOSTRA
- Reglement
- Årsmelding

Vi har og valt å gjennomføre ei spørjeundersøking blant ordførar, formannskap, gruppeleiarar i kommunestyret og kontrollutval³. I tillegg har administrativ leiing kome med innspel og har gitt eit samla svar på same spørjeskjema.

I tillegg vil den kunnskap kontrollutval, sekretariat og revisor har, alltid vere eit viktig supplement i analysearbeidet.

Eksempel på risiko kan vere:

- Risiko for at kvaliteten på ei teneste ikkje er god nok
- Risiko for at kommunen ikkje tilfredstillar lovpålagde krav
- Risiko for at ressursane ikkje vert godt utnytta
- Risiko for at kommunen ikkje oppfyller mål fastsett av kommunestyret
- Risiko for at økonomistyringa ikkje er god nok

Ved vurdering av kva som er vesentleg kan det vere nyttig å ta i bruk ulike perspektiv:

- Brukarperspektiv
- Politisk perspektiv
- Samfunnsperspektiv
- Økonomisk perspektiv
- Medarbeidarane sitt perspektiv
- Omdømeperspektiv

³ Sjå vedlagte spørjeskjema (vedlegg 2)

2.2 Om Haram kommune

Overordna målsettingar for kommunen går fram av kommuneplanen Hovudmålet for kommunen er:

- *Haram skal vere ein attraktiv kommune å investere og virke i, busette seg og leve i*

Det er så skissert kva ein vil oppnå under strategiske tema:

- *Å styrke den regionale samhandlinga til beste for å utvikle ein robust arbeids-, bu- og serviceregion (ABS-region)*
- *Å vere ei god vertskommune for noverande og framtidig næringsverksemd*
- *Å bidra til å utvikle gode utdannings- og kompetanseinstitusjonar*
- *At fleire veljer å etablere seg i kommunen, særleg i arbeidsdyktig alder*
- *At Haram skal vere eit levande og inkluderande lokalsamfunn*
- *Kommuneorganisasjonen skal vere tydeleg i si rolle som samfunnsaktør og samfunnsutviklar*
- *Strategisk åtferd skal sikre at organisasjonen aktivt møter utfordringane lokalsamfunnet står framfor*
- *Samspel og samhandling med partnerar skal sikre at utviklingsarbeid vert gitt retning og kraft.*

Dette er ytterlegare konkretisert på prioriteringar og strategiar for å nå desse måla.

KOSTRA⁴ syner at netto lånegjeld for kommunen var 638,3 mill. kroner ved utgangen av 2011. Det kan nemnast at ved utgangen av 2006 var lånegjelda 489,4 mill. kroner.

Det har i same periode vore ein vekst i innbyggjartalet. Pr. 01.01.2012 var det 8 973 innbyggjarar i kommunen. 01.01.2007 var folketalet 8 606. Nye tal syner at denne veksten har fortsett i 2012 slik at det pr. 01.01.2013 var 9 020 innbyggjarar i kommunen.

KOSTRA-tal syner at netto lånegjeld pr. innbyggjar var kr 71.135 i Haram kommune pr. 31.12.11, medan den var kr 51.884 i samanliknbare kommunar (Kostra-gruppe 11)⁵. Tilsvarande tal pr. 31.12.08 var kr 65.479 for Haram kommune og kr 42.971 for samanliknbare kommunar. Det har mao vore ein noko mindre vekst i gjeld pr. innbyggjar i Haram kommune enn i samanliknbare kommunar, men gjelda pr innbyggjar er framleis høg, og ein del høgare enn samanliknbare kommunar.

Det er verdt å merke seg at gjennomsnittleg netto driftsresultat dei siste 5 åra har vore minus 5,7%. Det tilrådde måltalet er på pluss 3% over tid. Indikatoren har svinga mellom 4,6% og – (minus) 27% i løpet av denne 5-årsperioden. Dei store avvika kan i hovudsak sannsynlegvis forklarast med innverknaden utviklinga i kapitalmarknaden har hatt på resultatet for Haram kommune.

⁴ Konsern-tal frå KOSTRA – inneheld kommunale føretak og interkommunale selskap

⁵ KOSTRA-gruppe 11 består av 43 stk «Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekte»

Kommunal Rapport ved Ole P. Pedersen har utvikla det såkalla kommunebarometeret. I tabell under går fram karakterar (6 er best, 1 er dårlegast) og plassering (i parantes). Tal bak i tid er korrigert for å være mest mogleg samanliknbar med 2012-utgava.

I Kommunal Rapport går det fram at: «Kommunebarometeret er en sammenligning av landets kommuner, basert på til sammen 108 nøkkeltall. Hensikten er å gi beslutningstakere – særlig folkevalgte i kommunestyret – en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er hentet fra Statistisk sentralbyrås Kostra-database..., Utdanningsdirektoratet, Folkehelseinstituttets kommunedatabase og Kommuneproposisjonen 2012. I all hovedsak er det 2011-tall som er brukt.»

Tabell 1 Kommunebarometeret Haram

	2012	2011	2010
Plassering	215	178	256
Grunnskole	3.5 (206)	3.5 (204)	2.3 (324)
Pleie og omsorg	2.8 (295)	2.4 (331)	2.9 (289)
Barnevern	3.8 (207)	4.8 (109)	3.4 (244)
Barnehage	2.5 (298)	2.6 (308)	3.3 (222)
Helse	4.9 (76)	3.6 (140)	3.8 (115)
Kultur	2.3 (279)	2.5 (274)	2.7 (241)
Saksbehandling	4.2 (171)	4.7 (137)	4.6 (99)
Sosialtjeneste	1.0 (417)	2.2 (316)	2.4 (315)
Økonomi	2.5 (321)	2.0 (375)	2.4 (321)
VAR-området	3.6 (223)	1.3 (399)	2.9 (264)
Nærmiljø og klima	5.0 (105)	4.9 (129)	4.0 (223)
Enhetskostn.	3.6 (188)	2.8 (253)	2.0 (296)
Brukerpersp.	2.6 (284)	3.4 (222)	4.1 (115)

Tala over er henta frå 2012-utgåva av barometeret. Det er ny utgåve i 2013, og denne har medført endringar i tala for tidlegare år også. Dette er det ikkje tatt omsyn til her, då vi vil vente til reviderte tal ligg føre også for 2013.

I det følgjande vil det bli diskutert nokre tema kommunerevisjonen meiner er relevante for gjennomgang ut frå risiko og kor vesentlege dei er.

3. TENESTEOMRÅDE

3.1.1 Innleiing

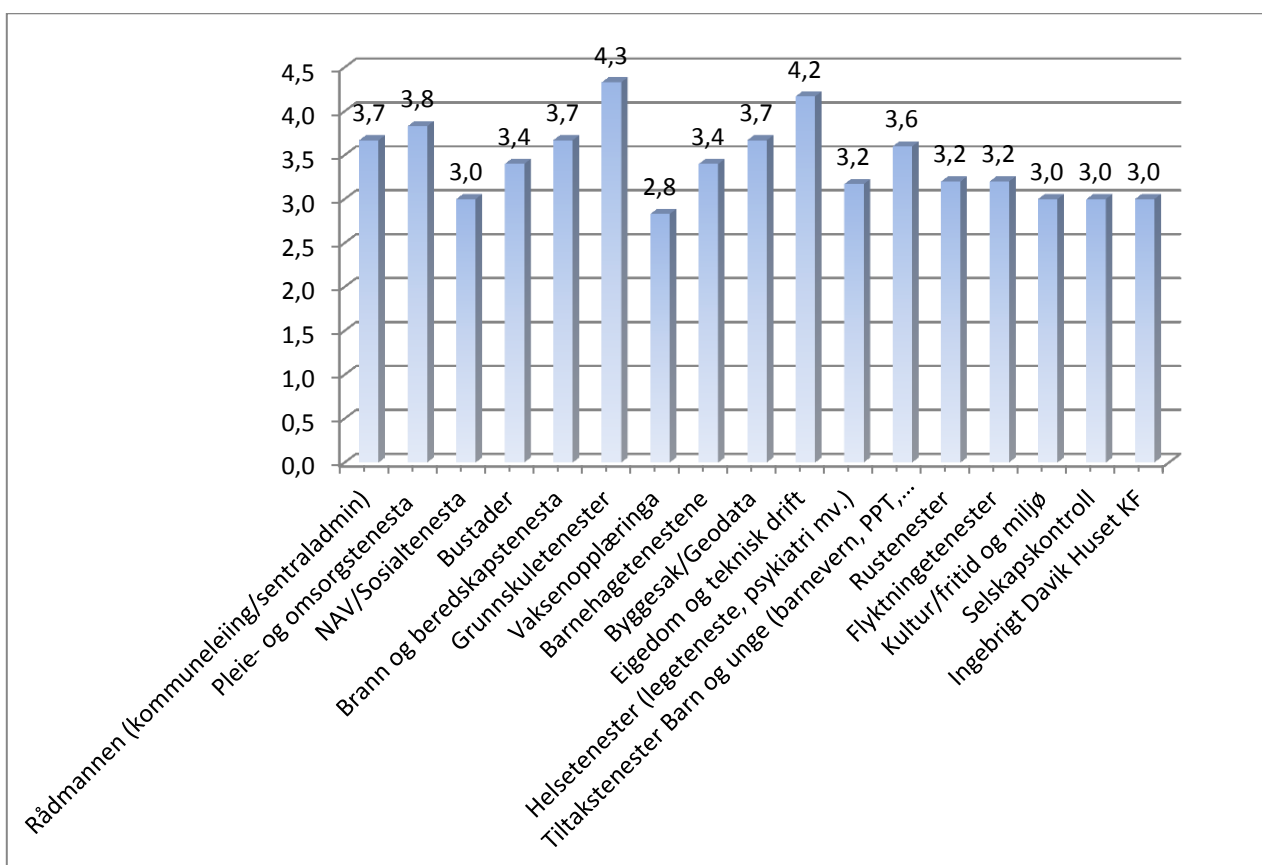
I undersøkinga som er gjennomført vart det stilt følgjande spørsmål: *Kor viktig meiner du det vil vere at det blir sett i gang forvaltningsrevisjon innan følgjande område?*

Respondentane vart bedne om å rangere kvart område mellom

- 1 Svært lite viktig
- 2 Lite viktig
- 3 Viktig
- 4 Ganske viktig
- 5 Svært viktig

I figuren under går gjennomsnittet for dei einsskilde områda fram:

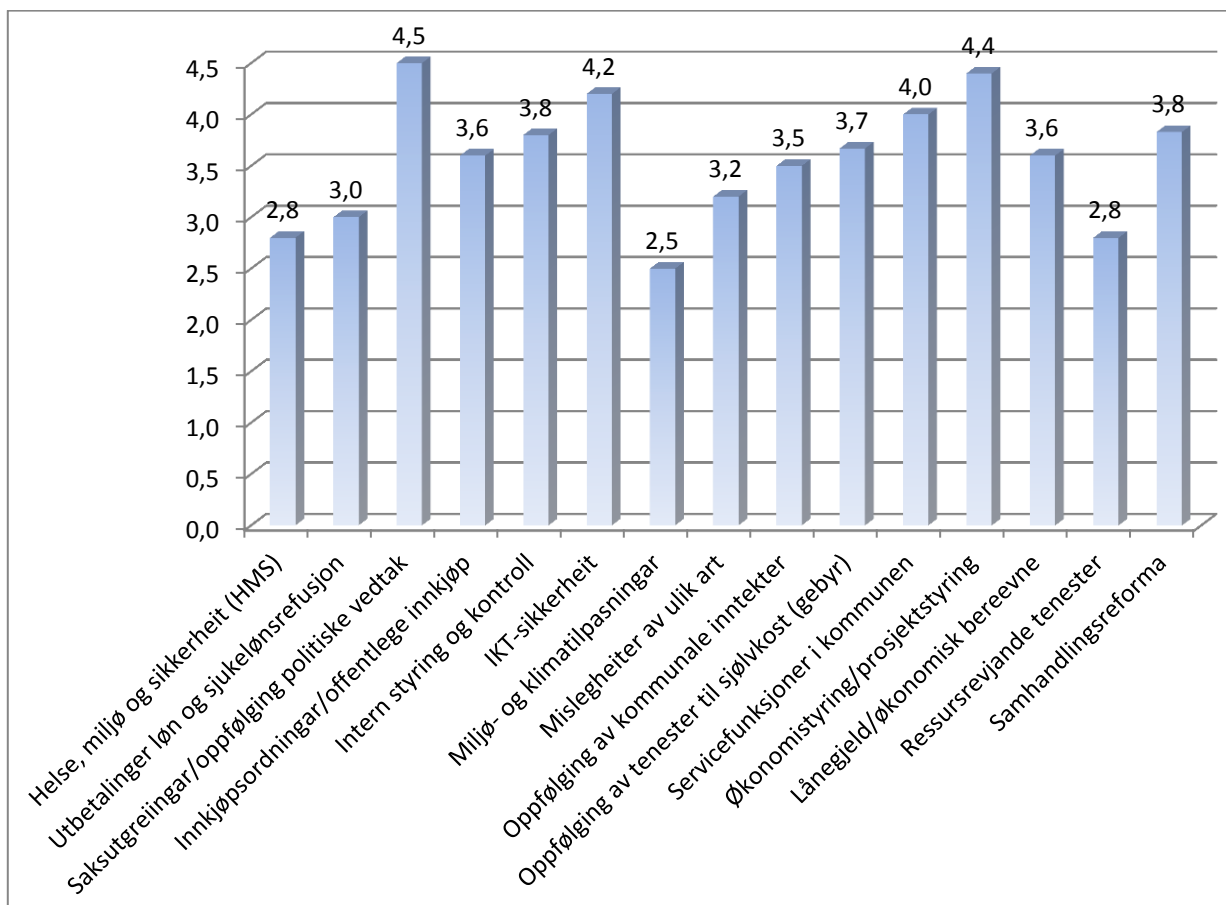
Figur 1 Rangering av område i høve til vurdering av behov for forvaltningsrevisjon

Det området som fekk høgast gjennomsnitt (viktigast med forvaltningsrevisjon) var Grunnskuletenester med 4,3 og Eigedom og teknisk drift med 4,2.

3.1.2 Kommuneleing, stab og interne tenester

Figur 2 Rangering i høve til vurdering av behov for forvaltningsrevisjon innan leing, interne tenester og sektorovergripande områder m.v.?

Saksutgreingar/oppfølging av politiske vedtak og Økonomistyring/prosjektstyring fekk høgast prioritet med eit gjennomsnitt på 4,5 og 4,4.

SAKSUTGREIINGAR/OPPFØLGING AV VEDTAK

Dersom politiske vedtak ikkje blir følgt opp/sett til sides og/eller saker til politisk handsaming ikkje er tilstrekkeleg greidd ut, er dette eit demokratisk problem. Undersøkinga viser at det blir vurdert å vere relativt viktig med forvaltningsrevisjon på dette området sett i høve til andre områder.

Ei enkel tilnærming ved ein eventuell revisjon kunne vere å gå gjennom vedtak for ei gitt periode og sjå korleis alle desse vedtaka er følgt opp.

SJUKELØNSREFUSJON

Kommunerevisjonane i fylket har samarbeidd om å lage ein mal for revisjon av sjukelønsrefusjon. Kommunerevisjonen i Romsdal har allereie gjennomført slike prosjekt, og dette har vist seg å vere nyttig.

Erfaringar i andre kommunar viser at dette er eit område der svikt kan gi store økonomiske konsekvensar. Sentrale spørsmål i eit slikt prosjekt kan vere:

- Blir sjukepengar i arbeidsgjevarperioden betalt ut i tråd med regelverket?
- Blir det kravd refusjon for sjukepengar i trygdeperioden i tråd med regelverket?
- Krev kommunen tilbakebetalt feil utbetalte sjukepengar?
- Blir opplysningar knytt til sjukemelding dokumentert og oppbevart i tråd med regelverket?

Etter vår vurdering er det grunn til å vurdere å gjennomføre eit prosjekt med gjennomgang av rutinar og regler for refusjon av sjukepengar frå NAV. For kommunerevisjonen vil det i så fall vere naturleg å gjennomføre prosjektet i fleire eller alle kommunane, og på den måten oppnå «stordriftsfordelar» ved å dra nytte av arbeidet i fleire kommunar.

INNkjØP

Regelverket om offentlige innkjøp skal sikre at offentlige midlar blir utnytta best mogleg gjennom kostnadseffektive innkjøp, samtidig som offentlig sektor gjennom sine innkjøp bidrar til utvikling av et konkurransedyktig norsk næringsliv. Offentlege innkjøp må skje på ein måte som vekker tillit i omverda. Det er då viktig å følgje prinsippa om likebehandling, føreseielegheit, transparens og konkurranse.

Det å sjå nærare på innkjøp kan i utgangspunktet etter vår vurdering vere godt eigna for forvaltningsrevisjon.

INTERN STYRING OG KONTROLL

God styring og godt leiarskap er naudsynt for kommunen sin tenesteproduksjon, utøving av mynde og forvaltning. Ein føresetnad for god styring er at det er etablert gode rutinar og kontrollaktivitetar på alle nivå. Intern kontroll er eit leiaransvar som er viktig i denne samanheng.

Eit forvaltningsrevisjonsprosjekt innan dette området vil medføre ein prosess som også ofte gir god læring for kommunen.

IKT

Kommunane er i dag heilt avhengige av omfattande IKT-system. Dette medfører risiko av fleire slag. Mellom anna kan det vere risiko for sårbarheit, men det kan og vere risiko for at sikring av sensitive opplysningar ikkje er god nok.

Det har vore eksempel på saker i media for andre kommunar der sensitive opplysningar var tilgjengelege for personar som ikkje skulle ha tilgang.

I Haram er det akkurat gjennomført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt om internkontroll IKT, og rapport er sendt over til kontrollutvalet.

BRUKARBETALING

Det er ei rekkje tenester kommunen leverer, der brukarbetaling skal vere lik eller ikkje overstige sjølvkost. Mellom anna gjeld dette renovasjonstenester, vatn og avløp, feiing, plan- og byggeskakshandsaming og skulefritidsordning.

Vatn, avløp og renovasjon er noko alle husstandar og bedrifter i kommunen betaler

avgift for å kunne nytte. Dette er med andre ord ein omfattande sektor, med både høge inntekter og store utgifter. Det faktum at sektoren er sjølvfinansierende kan medføre at det ikkje blir sett nok fokus på den ved m.a. budsjettprosess og budsjetthandsaming.

LÅNEGJELD/ØKONOMISK BEREEVNE

Kommunerevisjonen har utarbeidd ein omfattande rapport om lånegjeld og økonomisk bereevne for ein av kommunane i distriktet om dette temaet der det m.a. vart gjennomført stresstestar av gjeld mtp. renteutvikling. I undersøkinga vart dette vurdert til å vere eit relativt viktig område for forvaltningsrevisjon.

Det er ikkje lett å etablere gode revisjonskriterium for eit slikt prosjekt slik at det kjem inn under det som er forvaltningsrevisjon. Samstundes er det ikkje tvil om at dette kan vere nyttige prosjekt for politisk og administrativ leiing i dei fleste kommunar.

SAMHANDLINGSREFORMA

Samhandlingsreforma har store konsekvensar nesten uansett kva perspektiv (brukarperspektiv, økonomisk perspektiv, samfunnsperspektiv, medarbeidarperspektiv) ein nyttar. Målet med reforma er å møte tre hovud-utfordringar:

- Demografisk utvikling og endring i sjukdomsbiletet
- Samhandlinga mellom ulike helsetenestevå
- Behov for førebygging av sjukdom

Ei rekkje tema vil kunne vere aktuelle for forvaltningsrevisjon:

- Kommunal medfinansiering
- Kommunane sitt finansieringsansvar for utskrivingsklare pasientar
- Etablering av lokale tenester, inkludert akutt hjelp
- Samarbeid mellom kommunar og helseføretak
- Samarbeid med fastlegane
- Større ansvar for førebyggjande helsetenester
- Bruk av IKT

Noko av dette vil først vere aktuelt etter ei viss tid, men mykje er aktuelt allereie. Ut frå omfanget av denne reforma er det difor grunn til å vurdere samhandlingsreforma som aktuelt tema for forvaltningsrevisjon litt seinare i denne perioden.

3.1.3 Skule- og barnehagesektoren

Ved prioritering internt på området vart det følgjande resultat:

Figur 3 Prioritering moglege revisjonsområde innan Skule- og barnehagesektoren

Alternativ	Prosent
1 Kostnadsdekning SFO	0,0 %
2 Kvalitet undervisning	83,3 %
3 Tilpassa opplæring/Spesialundervisning	16,7 %
4 Skulebygg	16,7 %
5 Skulemiljø	16,7 %
6 Tildeling av ressursar skulane	33,3 %
7 Finansiering og oppfølging barnehagar	16,7 %
8 Barnehagedekning	0,0 %
9 Tildeling av barnehageplassar	0,0 %
10 Vaksenopplæringa	16,7 %
11 Anna	0,0 %

I vår spørjeundersøking vart Kvalitet undervisning høgast prioritert som mogleg tema for forvaltningsrevisjon innan Skule- og barnehagesektoren. Dette kan ved ein eventuell revisjon og sjåast i samanheng med spesialundervisning og tildeling av ressursar til skulane.

Spesialundervisning er tilbod til ei svak gruppe der det kan gje store konsekvensar om ikkje hjelp blir sett inn til rett tid. Formålet med eit slikt prosjekt ville kunne vere å kartleggje kommunen sin bruk av midlar til spesialundervisning, og vurdere om kommunen etterlever sentrale deler av regelverket på området.

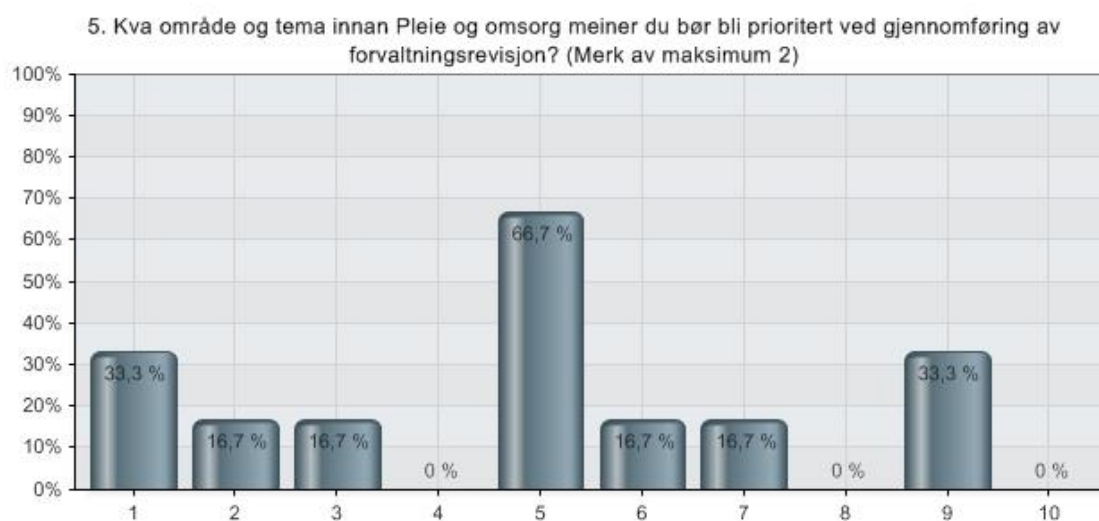
Kommunane fekk frå 2011 ansvaret for å finansiere barnehagane. Omlegginga av finansieringsordninga er krevjande, og det er omfattande beløp det er tale om. Aktuelle spørsmål kan vere om det er kontroll med aktivitet og om utbetalingane er i tråd med regelverk og føresetnader. Dette er eit område som kanskje kunne bli vurdert for revisjon i fleire kommunar i revisjonsdistriktet, noko som sannsynlegvis og ville gi «stordriftsfordelar». Her skal det leggjast til at KS og PBL (Private Barnehagers Landsforening), har lagt fram forslag om at revisor bør revidere utrekninga av tilskot til private barnehagar. Dersom dette skal gjerast må revisor ha ein eigen kontrakt for særattestasjon av utrekninga. Dette er ikkje ein del av ordinær rekneskapsrevisjon. Det naturlige vil då jf rettleiaren vere særattestasjon i samsvar med standarden ISRS-4400-avtalte kontrollhandlingar. Kontrollhandlingane kan vere:

- at modellen for tilskot er i samsvar med regelverket
- at kostnader er korrekt henta frå rekneskapen
- at tal på born er korrekt
- at alder på borna er korrekt

3.1.4 Pleie og omsorg

Ved prioritering internt på området vart det følgjande resultat:

Figur 4 Prioritering moglege revisjonsområde innan Pleie- og omsorgstenester

Alternativ	Prosent
1 Heimetenester/omsorgsbustadar	33,3 %
2 Sjukeheimar	16,7 %
3 Handtering vederlag/eigenbetaling	16,7 %
4 Mattilbod/kjøkken	0,0 %
5 Rehabilitering	66,7 %
6 Tilbod til psykisk utviklingsemma	16,7 %
7 Medisinhandtering	16,7 %
8 Utskrivingsklare pasientar	0,0 %
9 Samhandlingsreforma	33,3 %
10 Anna	0,0 %

Innanfor Pleie og omsorg var Rehabilitering høgast prioritert.

Når det gjeld samhandlingsreforma viser vi til diskusjon i tidlegare avsnitt.

Ved statleg tilsyn⁶ i 2011 vart det avdekka to avvik:

- Avvik knytt til at det ikkje er utpekt ein fagleg rådgivar med legemiddelkompetanse (indre Haram)
- avvik knytt til at ein er usikker på om det i verksemda blir delegert vidare til personar utan godkjenning å gje medisin direkte til pasient (ytre Haram)

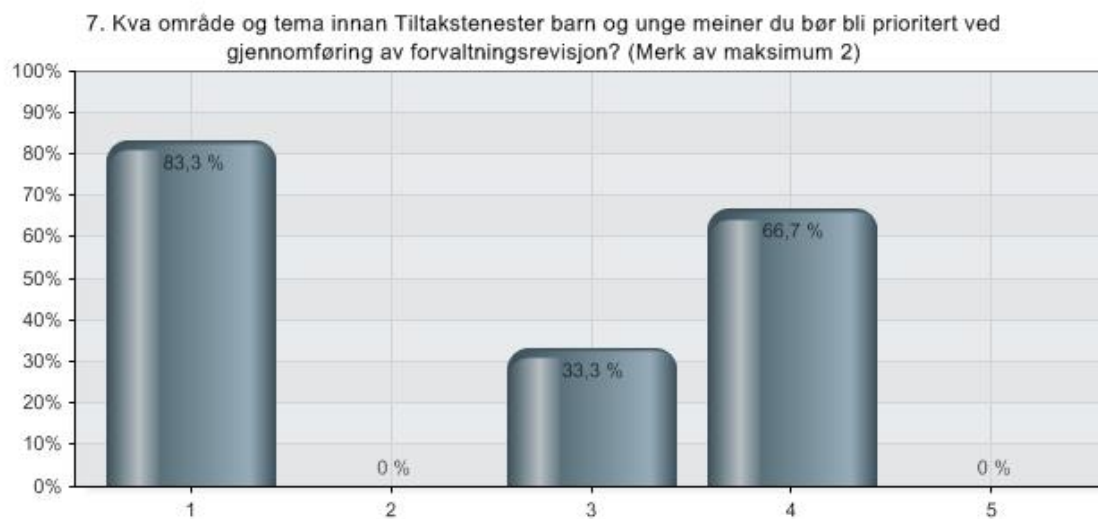
⁶ Haram kommune - tilsyn med legemiddelhandtering i tjenester til eldre - svar på sjølvmeldingstilsyn 2011

Det er gjennomført tiltak slik at avvika i etterkant er vurdert til å vere lukka.

3.1.5 Tiltakstenester barn og unge

Ved prioritering internt på området vart det følgjande resultat:

Figur 5 Prioritering moglege revisjonsområde innan Tiltakstenester barn og unge

Alternatives	Percent
1 Barnevern	83,3 %
2 Helsestasjon/skulehelseteneste	0,0 %
3 Miljøarbeid	33,3 %
4 PPT - Pedagogisk psyk. teneste	66,7 %
5 Anna	0,0 %

Barnevern vart høgast prioritert, med PPT prioritert som nummer 2.

Ved statleg tilsyn⁷ i 2012 vart det avdekka to avvik:

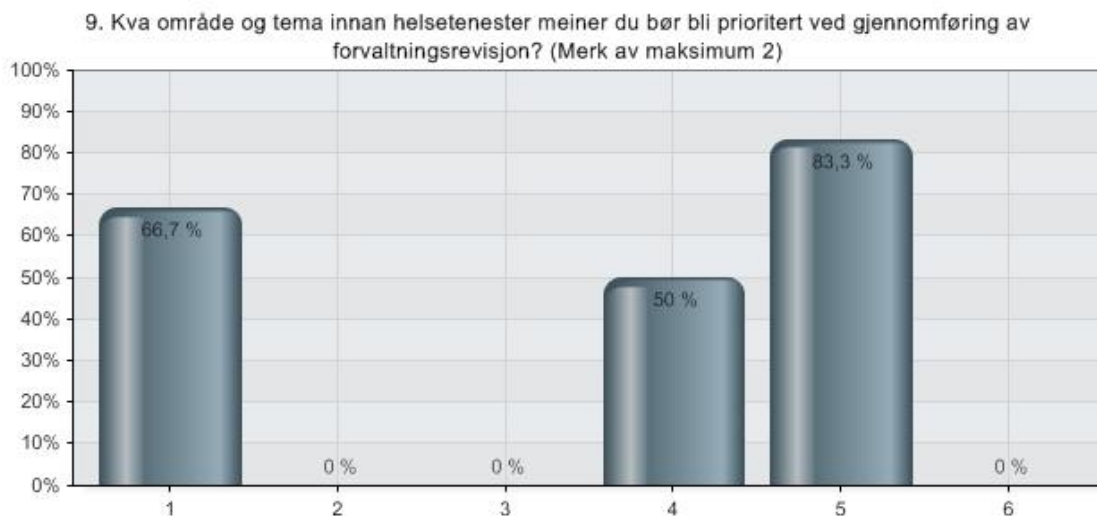
- Haram kommune har ikkje eit system i barnevernet som sikrar barns medverknad i alle undersøkings- og hjelpetiltakssakene.
- Haram kommune har ikkje eit system som sikrar at hjelpetiltak i barnevernet vert evaluert i tråd med regelverket.

3.1.6 Helsetenester

Ved prioritering internt på området vart det følgjande resultat:

⁷ Rapport frå tilsyn med undersøking og evaluering av hjelpetiltak ved barneverntenesta i Haram 2012

Figur 6 Prioritering moglege revisjonsområde innan Helsetenester

Alternativ	Prosent
1 Primærlegetenesta	66,7 %
2 Miljøretta helsevern	0,0 %
3 Fysio/ergoterapi	0,0 %
4 Psykiatri	50,0 %
5 Samhandlingsreforma	83,3 %
6 Anna	0,0 %

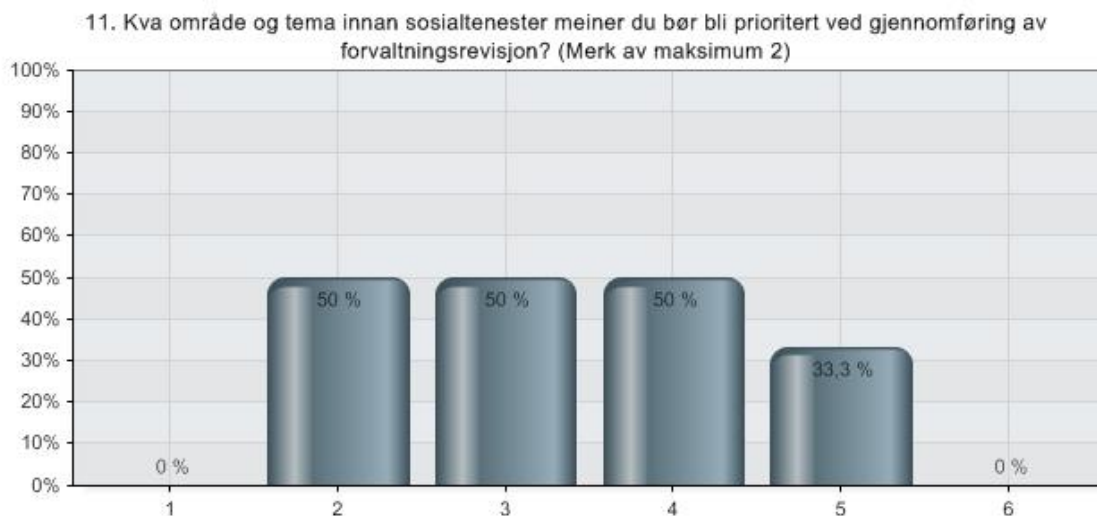
Samhandlingsreforma som er omtala over, vart høgast prioritert. Deretter vart primærlegetenesta prioritert innanfor dette området.

KOSTRA-tal syner at innan helsetenestene er det 8,7 legeårsverk pr. 10.000 innbyggjarar i Haram kommune. Dette er om lag som for tilsvarende kommunar der talet er 8,5 årsverk. Gjennomsnittleg listelengde (tal på pasientar) for fastlegane er 973, medan det er 1 033 i samanliknbare kommunar.

3.1.7 Sosialtenester

Ved prioritering internt på området vart det følgjande resultat:

Figur 7 Prioritering moglege revisjonsområde innan Sosialtenester

Alternativ	Prosent
1 NAV/Sosialteneste	0,0 %
2 Butenesta	50,0 %
3 Tilpassa arbeid/aktivisering	50,0 %
4 Rustenesta	50,0 %
5 Flykningetenesta	33,3 %
6 Anna	0,0 %

Det var ikkje noko område som peika seg spesielt ut i undersøkinga under Sosialtenester.

3.1.8 Kultur, fritid og miljø

Ved prioritering internt på området vart det følgjande resultat:

Figur 8 Prioritering moglege revisjonsområde innan Kultur, fritid og miljø

Alternativ	Prosent
1 Idrett/idrettsanlegg	50,0 %
2 Bibliotek	33,3 %
3 Kulturskolen	50,0 %
4 Landbruk og viltforvaltning	16,7 %
5 Frivilligsentral	16,7 %
6 Anna	0,0 %

Heller ikkje her var det noko tema som peika seg spesielt ut i undersøkinga.

KOSTRA-tal syner at netto driftsutgifter i kultursektoren pr. innbyggjar var kr 1 557 i 2011. I samanliknbare kommunar var talet kr 1 629.

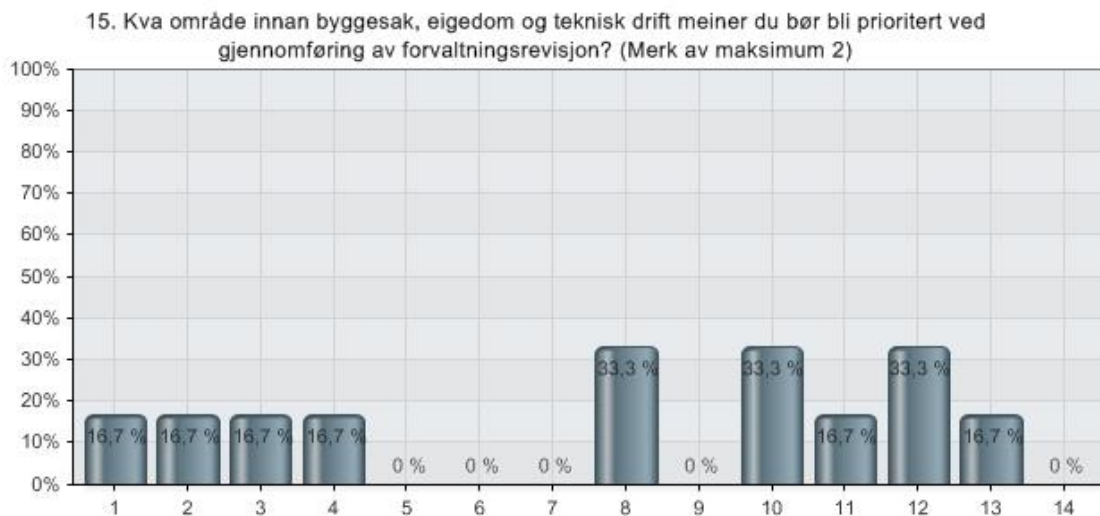
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbod til barn og ungdom, pr. innbyggjar 6-18 år i kommunen, var kr 367 i Haram kommune i 2011, medan talet i samanliknbare kommunar var kr 612. Dette seier at kommunen ser ut til å bruke mindre på formålet enn samanliknbare kommunar, men det seier ikkje noko om kva som kjem ut av desse midla. Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbyggjar var kr 112 i Haram i 2011, medan det i samanliknbare kommunar var kr 246.

Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskular, pr innbyggjar 6-15 år var kr 2 176 i 2011, medan det i samanliknbare kommunar var kr 2 470.

3.1.9 Byggesak, eigedom og teknisk drift

Ved prioritering internt på området vart det følgjande resultat:

Figur 9 Prioritering moglege revisjonsområde innan Byggesak, eigedom og teknisk drift

Alternativ	Prosent
1 Arealplanlegging	16,7 %
2 Handsaming byggesaker	16,7 %
3 Kart og oppmåling	16,7 %
4 Vedlikehald/opparbeiding veinett	16,7 %
5 Handsaming vatn	0,0 %

6	Handsaming avløp	0,0 %
7	Renovasjon	0,0 %
8	Drift av eigedomar	33,3 %
9	Reinhald	0,0 %
10	Vaktmeistertenesta	33,3 %
11	Utgiftsdekning sjølvkost	16,7 %
12	Prosjektstyring byggjeprojekt	33,3 %
13	Brannvern	16,7 %
14	Anna	0,0 %

Det var ikkje noko område som peika seg mykje ut sjølv om eigedomsdrift, vaktmeistertenesta og prosjektstyring fekk høgast score.

KOSTRA viser at netto driftsutgifter til fysisk planlegging (med vidare) per innbyggjar var kr 229 i Haram kommune i 2011, og kr 424 i samanliknbare kommunar.

Netto driftsutgifter til byggje-, delesakshandsaming og seksjonering per innbyggjar var kr 56 i Haram kommune i 2011, medan utgiftene i samanliknbare kommunar var kr 42 pr. innbyggjar. Vidare var netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbyggjar kr 69. Talet for samanliknbare kommunar var kr 105.

4. PRIORITERING AV FORVALTNINGSREVISJONS- PROSJEKT I PERIODEN 2012-2016

Haram kommune kan i utgangspunktet pårekne 2-3 forvaltningsrevisjonsprosjekt i perioden avhengig av omfang i prosjektet. Vi legg opp til at nokre prosjekt blir gjennomført i fleire kommunar i revisjonsdistriktet (for eksempel IKT Internkontroll og refusjon sjukepengar), og at dette vil vere arbeidssparande.

Revisjonen har under laga eit utkast på aktuelle tema i prioritert rekkjefølgje. Tema og rekkjefølgja er noko det kan vere hensiktsmessig at kontrollutvalet anten tek stilling til i si tilråding til kommunestyret, eller eventuelt ber om fullmakt av kommunestyret til å ta stilling til dersom kommunestyret sjølv ikkje vedtek rekkjefølgja. Det er verdt å merke seg at det i dette heftet er drøfta fleire aktuelle tema som ikkje er sett opp på lista under. Det vil vere opp til kontrollutval og kommunestyre eventuelt å gjere endringar på dette.

Forslag prioritert aktuelle tema:

- 1. Sjølvkost og gebyrfastsetting**
- 2. Sakshandsaming/vedtaksoppfølging**
- 3. Skulane: Tilpassa opplæring/spesialundervisning/ressurstildeling**

Det er vanleg at Kontrollutvalet får fullmakt til å vedta nærare prosjektinnhald innanfor dei tema som kommunestyret vedtek i planen.

5. VIDARE OPPFØLGING

5.1 Handsaming

I tråd med forskrift om revisjon § 8 skal revisor rapportere fortløpande til kontrollutvalet om resultat av gjennomført forvaltningsrevisjon. Vidare er kontrollutvalet pålagt ansvar for å rapportere til kommunestyret. Med mindre kommunestyret gjer egne vedtak om når og korleis denne rapporteringa skal skje, er det jf. forskrifta opp til kontrollutvalet å finne hensiktsmessig form og frekvens på dette.

Forvaltningsrevisjonsrapportar i Haram kommune blir lagt fram for kontrollutvalet først, og deretter til kommunestyret med innstilling frå kontrollutvalet.

5.2 Oppfølging i etterkant

Forskrift om kontrollutvalg § 12 slår fast at kontrollutvalet også har ansvar for å sjå til at kommunestyret sine vedtak i tilknytning til handsaming av rapporter om forvaltningsrevisjon blir følgt opp, og at dette blir rapportert til kommunestyret. Siktemålet med oppfølginga er jf. kommentarar til forskrifta at det er sentralt av omsyn til å sikre ein ”lærende organisasjon” at resultatene av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt blir følgt opp.

Merknader til forskrifta slår difor fast at kontrollutvalet skal sjå til at forvaltninga «*iverksetter tiltak*» for å rette opp påviste avvik/svakheiter. Det er kommunen sin administrasjonssjef (rådmann) som har ansvar for oppfølginga av kommunestyret sine merknader, jf. kommunelova § 23 nr. 2. Det ligg ikkje til kontrollutvalet å fastsette korleis administrasjonen skal følgje opp påviste avvik/ svakheiter i det konkrete tilfelle. Dette ansvaret ligg hjå administrasjonssjefen. Kontrollutvalet kan likevel peike på om ein er av den oppfatning at administrasjonssjefen si tilbakemelding ikkje er god nok.

5.3 Rullering/oppdateringa av planen

Jf. Forskrift om kontrollutval kan kontrollutvalet ha mynde til å foreta eventuelle endringar i den vedtekne planen ut frå kva rammer kommunestyret har satt. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å foreta nødvendige endringar i planperioden. Dette er først og fremst aktuelt dersom det skulle dukke opp nye aktuelle tema som ikkje er nemnt og vurdert i planen. I tillegg vil kommunen sine mange utfordringar endre seg over tid, slik at risikoområder med behov for forvaltningsrevisjon også blir endra kontinuerlig.

6. VEDLEGG

Vedlegg 1 Lovgrunnlag

Kommunelovens § 77.4:

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommune-styrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Forskrift om kontrollutvalg §§ 9 – 12:

Forskriften inneholder både et pålegg om å utføre forvaltningsrevisjon, et krav om at det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, samt krav om rapportering/oppfølging:

§ 9. Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel. Forvaltningsrevisjon kan utføres av andre enn den som er ansvarlig for revisjon av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap eller et kommunalt eller fylkeskommunalt foretaks årsregnskap.

§ 10. Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

§ 11. Rapporter om forvaltningsrevisjon

Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og om resultatene av disse, jf. § 8 i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner.

§ 12. Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Forskrift om revisjon

Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner av 15.06.2004 gir nærmere omtale av hva forvaltningsrevisjon innebærer. I forskriften defineres begrepet forvaltningsrevisjon som følgende:

*Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre **systematiske vurderinger** av **økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger** ut fra kommunestyret og fylkestingets vedtak og forutsetninger. Herunder om*

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger*
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området*
- c) regelverket etterleves*
- d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige*
- e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav*
- f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd*

Vedlegg 2 Spørjeundersøking

KOMREV3 IKS KOMMUNEREVISJONEN

Haram kommune - Spørjeundersøking Plan for forvaltningsrevisjon

Denne spørjeundersøkinga er meint å vere ei av fleire datakjelder for overordna analyse som skal vere grunnlag for Plan for forvaltningsrevisjon i Haram kommune.

Spørjeundersøkinga blir retta til ordførar, medlemar i formannskapet, gruppeleiarar i kommunestyret og medlemar i kontrollutvalet.

I del 1 blir ein utfordra på å rangere kor viktig forvaltningsrevisjon vil vere i ein skilde tenesteområde og stab/leing m.v. i kommunen generelt.

Del 2 ber om prioritering av forvaltningsrevisjon innan dei spesifikke fagområda i kommunen fordelt på ulike delområde, og spør om kva fokus ein bør leggje vekt på ved forvaltningsrevisjon innan fagområda.

Del 3 er ein åpen rubrikk der ein kan kome med innspel/forslag, eventuelt peike på dersom det er noko ein ser ikkje har kome med i undersøkinga.

Resultat av undersøkinga vil bli framstilt i anonymisert form.

1) Kor viktig meiner du det vil vere at det blir sett i gang forvaltningsrevisjon innan følgjande område?

	Svært lite viktig	Lite viktig	Viktig	Ganske viktig	Svært viktig
Rådmannen (inkl. rådmannens stab og støttefunksj.)	☐	☐	☐	☐	☐
Pleie- og omsorgstenesta	☐	☐	☐	☐	☐
Sosialtenester/NAV	☐	☐	☐	☐	☐
Bustader	☐	☐	☐	☐	☐
Brann- og beredskapstenesta	☐	☐	☐	☐	☐
Grunnskuletenester	☐	☐	☐	☐	☐
Vaksenopplæringa	☐	☐	☐	☐	☐
Barnehagetenester	☐	☐	☐	☐	☐
Byggesak/geodata	☐	☐	☐	☐	☐

Eigedom og teknisk drift	☐	☐	☐	☐	☐
Helsetenester (legeteneste, psykiatri mv.)	☐	☐	☐	☐	☐
Tiltakstenester Barn og unge (barnevern, PPT, helsestasj. mv.)	☐	☐	☐	☐	☐
Rustenester	☐	☐	☐	☐	☐
Flyktningtenester	☐	☐	☐	☐	☐
Kultur, fritid og miljø	☐	☐	☐	☐	☐
Selskapskontroll	☐	☐	☐	☐	☐
Ingebrigt Davik Huset KF	☐	☐	☐	☐	☐

LEIING, INTERNE OG SEKTOROVERGRIPANDE OMRÅDER MV.

2) Kor viktig meiner du det vil vere at det blir sett i verk forvaltningsrevisjon i følgjande områda innan leiing, interne og sektorovergrepande områder med vidare?

	Svært lite viktig	Lite viktig	Viktig	Ganske viktig	Svært viktig
Helse, miljø og sikkerheit (HMS)	☐	☐	☐	☐	☐
Utbetalinger løn og sjukelønsrefusjon	☐	☐	☐	☐	☐
Kvalitet i saksutgreiingar/oppfølging politiske vedtak	☐	☐	☐	☐	☐
Innkjøpsordningar/offentlege innkjøp	☐	☐	☐	☐	☐
Intern styring og kontroll (leiaravtaler, målstyring mv.)	☐	☐	☐	☐	☐
IKT-sikkerheit	☐	☐	☐	☐	☐
Miljø- og klimatilpasningar i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐
Mislegheiter av ulik art	☐	☐	☐	☐	☐
Oppfølging av kommunale inntekter	☐	☐	☐	☐	☐
Oppfølging av tenester til sjølvkost (gebyr)	☐	☐	☐	☐	☐
Servicefunksjoner i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐
Økonomistyring/prosjektstyring	☐	☐	☐	☐	☐
Lånegjeld/økonomisk bereevne	☐	☐	☐	☐	☐
Ressurskrevjande tenester	☐	☐	☐	☐	☐

SKULAR OG BARNEHAGAR

3) Kva område og tema innan skule- og barnehagesektoren meiner du bør bli prioritert ved gjennomføring av forvaltningsrevisjon? (Merk av maksimum 2)

- Kostnadsdekning SFO
- Kvalitet undervisning
- Tilpassa opplæring/Spesialundervisning
- Skulebygg
- Skulemiljø
- Tildeling av ressursar skulane
- Finansiering og oppfølging barnehagar
- Barnehagedekning
- Tildeling av barnehageplassar
- Vaksenopplæringa
- Anna

4) Ved forvaltningsrevisjon innan dei ulike tenestetilboda i skule- og barnehagesektoren, kva meiner du ein bør sjå mest på? (Merk av maksimum 2)

- Personale
- Kompetanse
- Leiing/administrasjon
- Lover og regelverk
- Organisering
- Økonomi
- Veit ikkje

PLEIE OG OMSORG

5) Kva område og tema innan Pleie og omsorg meiner du bør bli prioritert ved gjennomføring av forvaltningsrevisjon? (Merk av maksimum 2)

- Heimetenester/omsorgsbustadar
- Sjukeheimar
- Handtering vederlag/eigenbetaling
- Mattilbod/kjøkken

- Rehabilitering
- Tilbod til psykisk utviklingsemma
- Medisinhandtering
- Utskrivingsklare pasientar
- Samhandlingsreforma
- Anna

6) Ved forvaltningsrevisjon innan dei ulike tenestetilboda i Pleie og omsorg, kva meiner du ein bør sjå mest på? (Merk av maksimum 2)

- Personale
- Kompetanse
- Leiing/administrasjon
- Lover og regelverk
- Organisering
- Økonomi
- Veit ikkje

TILTAKSTENESTER BARN OG UNGE

7) Kva område og tema innan Tiltakstenester barn og unge meiner du bør bli prioritert ved gjennomføring av forvaltningsrevisjon? (Merk av maksimum 2)

- Barnevern
- Helsestasjon/skulehelseteneste
- Miljøarbeid
- PPT - Pedagogisk psyk. teneste
- Anna

8) Ved forvaltningsrevisjon innan dei ulike tenestetilboda i Tiltakstenester barn og unge, kva meiner du ein bør sjå mest på? (Merk av maksimum 2)

- Personale
- Kompetanse
- Leiing/administrasjon
- Lover og regelverk
- Organisering

- Økonomi
 - Veit ikkje
-

HELSETENESTER

9) Kva område og tema innan helsetenester meiner du bør bli prioritert ved gjennomføring av forvaltningsrevisjon? (Merk av maksimum 2)

- Primærlegetenesta
- Miljøretta helsevern
- Fysio/ergoterapi
- Psykiatri
- Samhandlingsreforma
- Anna

10) Ved forvaltningsrevisjon innan dei ulike tenestilboda i helsetenester, kva meiner du ein bør sjå mest på? (Merk av maksimum 2)

- Personale
 - Kompetanse
 - Leiing/administrasjon
 - Lover og regelverk
 - Organisering
 - Økonomi
 - Veit ikkje
-

SOSIALTENESTER

11) Kva område og tema innan sosialtenester meiner du bør bli prioritert ved gjennomføring av forvaltningsrevisjon? (Merk av maksimum 2)

- NAV/Sosialteneste
- Butenesta
- Tilpassa arbeid/aktivisering
- Rustenesta
- Flykningetenesta
- Anna

12) Ved forvaltningsrevisjon innan dei ulike tenestilboda i sosialtenester, kva meiner du ein bør sjå mest på? (Merk av maksimum 2)

- Personale
 - Kompetanse
 - Leiing/administrasjon
 - Lover og regelverk
 - Organisering
 - Økonomi
 - Veit ikkje
-

KULTUR, FRITID OG MILJØ

13) Kva område og innan kultur, fritid og miljø meiner du bør bli prioritert ved gjennomføring av forvaltningsrevisjon? (Merk av maksimum 2)

- Idrett/idrettsanlegg
- Bibliotek
- Kulturskulen
- Landbruk og viltforvaltning
- Frivilligesentral
- Anna

14) Ved forvaltningsrevisjon innan dei ulike tenestetilboda i kultur, fritid og miljø, kva meiner du ein bør sjå mest på? (Merk av maksimum 2)

- Personale
 - Kompetanse
 - Leiing/administrasjon
 - Lover og regelverk
 - Organisering
 - Økonomi
 - Veit ikkje
-

TEKNISKE TENESTER

15) Kva område innan byggesak, eigedom og teknisk drift meiner du bør bli prioritert ved gjennomføring av forvaltningsrevisjon? (Merk av maksimum 2)

- Arealplanlegging
- Handsaming byggjesaker
- Kart og oppmåling

- Vedlikehald/opparbeiding veinett
- Handsaming vatn
- Handsaming avløp
- Renovasjon
- Drift av eigedomar
- Reinhold
- Vaktmeistertenesta
- Utgiftsdekning sjølvkost
- Prosjektstyring byggjeprojekt
- Brannvern
- Anna

16) Ved forvaltningsrevisjon innan byggesak, eigedom og teknisk drift , kva meiner du ein bør sjå mest på? (Merk av maksimum 2)

- Personale
 - Kompetanse
 - Leiing/administrasjon
 - Lover og regelverk
 - Organisering
 - Økonomi
 - Veit ikkje
-

ANDRE KOMMENTARAR

17) Har du kommentarer/innspel/forslag til tema/problemstillinger for forvaltningsrevisjon i Haram kommune?

KOMREV3 IKS er eit interkommunalt revisjonsselskap, etablert 01.01.1994. Selskapet har ansvar for revisjon av kommunane Giske, Haram, Midsund, Norddal, Sandøy, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ørskog og Ålesund.

Selskapet leverer tenester som finansiell revisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og rådgiving. Det blir rapportert til den enkelte kommune sitt kontrollutval og kommunestyre/bystyre.

Hovudkontor for selskapet er Lerstadvegen 545 i Ålesund kommune.

KOMREV3 IKS
Postboks 7734 Spjelkavik
6022 ÅLESUND
Hjemmeside: www.komrev3.com
Tlf. 70172150 – Fax 70172151 – E-post: komrev3@komrev3.no
Org.nr. 971562587